

ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКИХ СПОРТИВНИХ ШКІЛ МІСТА ЛЬВОВА

Хіменес Христина Робертівна,

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського
ORCID ID: 0000-0002-8677-6701

Синиця Світлана Михайлівна,

кандидат економічних наук, доцент,
Івано-Франківського навчально-наукового інституту менеджменту
Західноукраїнського національного університету
ORCID ID: 0000-0003-4791-7548

Тимчій Тарас Орестович,

магістр фізичної культури і спорту,
КЗ ЛМР ДЮСШ імені Анатолія Дідуха
ORCID ID: 0009-0003-2704-1742

Складні умови розвитку України сьогодні, економічна нестабільність і значна кількість інших чинників негативного впливу спонукають до вирішення важливого завдання пошуку раціональних шляхів покращення матеріально-технічного та фінансового забезпечення діяльності ДЮСШ. **Мета** – охарактеризувати показники фінансового забезпечення роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл міста Львова. **Методи:** теоретичний аналіз та узагальнення, аналізування документальних матеріалів, порівняння, методи математичної статистики. **Результати.** У 2020-х роках фінансування фізкультурно-спортивної сфери України мало децю хвилеподібну динаміку. Спостерігалось суттєве зростання суми забезпечення з 2020 до 2021 року – на 287%, з 2021 до 2022 року ця сума зросла лише на 5,4%. А от у 2023 році в умовах кризової для України ситуації виділений на сферу бюджет суттєво знизився і становив усього 51,2% від суми попереднього року. Обговорюючи питання бюджету, зокрема, Управління спорту, слід зазначити, що у 2020-х роках його сума здебільшого зростала. Незважаючи на пандемію COVID, яка вирувала у світі, і обмеження, яких, зокрема, зазнав спорт, видатки на нього у 2020 році було збільшено на 26,5% (105,9 млн грн) порівняно з 2019 роком. У 2021 році ця сума зросла ще на 24,8% (132,2 млн грн). **Висновки.** Основною ланкою дитячо-юнацького спорту в Україні залишаються ДЮСШ. У цих установах відбувається підготовка майбутнього спортивного резерву. Водночас існує ряд проблем, з якими стикаються сучасні ДЮСШ, важливою серед яких є проблема фінансового і, як наслідок, матеріально-технічного забезпечення. Брак фінансування потреб ДЮСШ викликає неможливість якісного оновлення матеріально-технічної бази, реконструкції застарілої інфраструктури та розбудови нової. Ці установи здебільшого залежні від бюджету, виділеного місцевими органами влади, який не дає змоги заповнити потреби повною мірою, і при цьому не мають достатніх можливостей відповідно до чинного законодавства вести підприємницьку діяльність, щоб самостійно наповнити свій бюджет.

Ключові слова: фінансове забезпечення, діяльність, розподіл, кошти, напрями, ДЮСШ.

Khimenes Khrystyna, Synytsia Svitlana, Tymchii Taras. Indicators of financial support for children's and youth sports schools in Lviv

The complicated conditions of Ukraine's development today, economic instability and a significant number of other factors of negative influence encourage solving the important task of finding rational ways to improve the material, technical and financial support for the activities of the children's and youth sports schools. **Purpose:** to characterize indicators of financial support for children's and youth sports schools in Lviv. **Methods:** theoretical analysis and generalization, analysis of documentary materials, comparison, methods of mathematical statistics. **The results.** In the 2020s, financing of the physical culture and sports sphere of Ukraine had somewhat wave-like dynamics. There was a significant increase in the amount of security from 2020 to 2021 – by 287%, from 2021 to 2022 this amount increased by only 5.4%. However, in 2023, in the conditions of a crisis for Ukraine, the budget allocated to the sphere decreased significantly and amounted to only 51.2% of the budget of the previous year. When discussing the issue of the budget, in particular, the Department of Sports, it should be noted that in the 2020s, its amount mostly increased. Despite the COVID pandemic that was raging in the world and the restrictions that sports suffered in particular, spending on it in 2020 was increased by 26.5% (105.9 million UAH) compared to 2019. In 2021, this amount increased by 24.8% (132.2 million hryvnias). **Conclusions.** The main link of children's and youth sports in Ukraine remains children's and youth sports schools. In these institutions, the future sports reserve is being prepared. At the same time, there are a number of problems faced by children's and youth sports schools, the most important of which is the problem of financial and, as a consequence, material and technical support. The lack of funding for the needs of the children's and youth sports schools makes it impossible to qualitatively update the material and technical base, reconstruct the outdated infrastructure and build a new one. These institutions depend largely on the budget allocated by local authorities, which does not allow filling the needs in full and, at the same time, they do not have sufficient opportunities according to the existing legislation, to conduct business activities in order to fill their budget independently.

Key words: financial support, activity, distribution, funds, directions, children's and youth sports schools.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні існує велика кількість труднощів для якісної організації навчально-тренувального процесу в ДЮСШ. Серед них слід відзначити недосконалість законодавчої бази, відсутність належного управління з боку державних і місцевих органів влади, економічну кризу тощо [1, 2, 3, 4].

Ефективність функціонування цієї складової у структурі спорту в багатьох аспектах визначає спортивні досягнення в країні та на міжнародній арені. Згідно з отриманими даними, на сьогодні у Львівській області функціонують 67 ДЮСШ з різних видів спорту, хоча до 2018-го їх було понад 100. Зменшення кількості таких організацій пов'язане з реформами щодо оптимізації діяльності цих структур і, як наслідок, їх об'єднанням або ж навіть ліквідацією окремих [5, 6, 7, 8, 9].

Відслідковується тенденція до реорганізації ДЮСШ та поступового переходу на клубну систему підготовки дітей в різних видах спорту за аналогією з європейськими країнами [5, 10]. Проте такий підхід може мати негативний вплив на розвиток дитячо-юнацького спорту в країні з позиції зростання навантаження на фінансові можливості сімей перспективних спортсменів, що може призвести до втрати спортивних талантів.

Фахівці вважають, що врахування отриманого досвіду й наявних наукових знань дає підстави говорити про те, що сформовану систему можна не лише зберегти, але й забезпечити зростання її потенціалу шляхом використання резервів розвитку [11, 12, 13, 14].

Одним із таких резервів сьогодні слід вважати фінансове матеріально-технічне забезпечення дитячо-юнацького спорту [15, 16].

Зважаючи на складні умови розвитку України сьогодні, економічну нестабільність і значну кількість інших чинників негативного впливу, важливим завданням поряд з іншими виявляється пошук раціональних шляхів покращення матеріально-технічного забезпечення ДЮСШ [11, 16, 17].

Звертаючись до наукових розробок у цьому напрямі, слід відзначити, зокрема, праці, що зосереджені на вдосконаленні моделі фінансового забезпечення ДЮСШ, матеріально-технічному забезпеченні галузі фізичної культури і спорту сьогодні в регіональному контексті, проблемах підготовки спортивного резерву в умовах сучасних закладів позакласної освіти, розгляду матеріально-технічного забезпечення, альтернативних шляхів забезпечення галузі, зокрема пошуку меценатів, участі у міжнародних програмах спортивних грантів, волонтерських програмах розвитку тощо [1, 3, 6, 9, 15].

Цей досвід поряд із пошуком нових можливих напрямів модернізації матеріально-технічного забезпечення може бути застосований широким колом організацій. Це, зі свого боку, може стати вагомим ланкою подальшого ефективного розвитку сфери фізичної культури та спорту.

Мета дослідження – охарактеризувати показники фінансового забезпечення роботи дитячо-юнацьких спортивних шкіл міста Львова.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення, аналізування документальних матеріалів, порівняння, методи математичної статистики.

Результати. Тривалий час після здобуття Україною незалежності дитячо-юнацький спорт у країні був поза увагою держави. Лише ініціативність тренерів і батьків утримувала його. Постійною проблемою були питання фінансового, матеріально-технічного забезпечення, тож ДЮСШ постійно страждали від кадрового голоду та проблем у пошуку вихованців. Нормативно-правова база дитячо-юнацького спорту також не відповідала вимогам.

Як стверджують фахівці [4, 12, 14], згодом з'явилися й інші чинники негативного впливу на сферу. Серед них – забруднене довкілля, низький рівень життя населення країни, демографічна криза, недостатня мотивація населення щодо занять масовим спортом і ведення здорового способу життя, відсутність як таких спортивних традицій, високий рівень захворюваності населення на хвороби, які є протипоказаннями до занять спортом (серцево-судинні захворювання, неврози, артрити тощо), знищення матеріально-технічної бази, продаж споруд і територій ДЮСШ для комерційно вигідних проєктів тощо.

Водночас значну кількість захворювань, зокрема, серед молодого покоління лікарі пов'язували саме з низьким рівнем фізичної активності.

Загалом якщо говорити про спорт в Україні, то слід відзначити, що держава більшу увагу акцентує на спорті вищих досягнень, тоді як діяльність ДЮСШ залишається все ще недооціненою. Водночас дитячо-юнацький спорт є первинною ланкою, по суті фундаментом для підготовки олімпійського резерву.

Сьогодні в Україні спортивні установи за типом ДЮСШ мають дещо кращі можливості щодо власного забезпечення. Порівнюючи розвиток сфери фізичної культури та спорту сьогодні та ще два десятиліття тому, потрібно відзначити суттєве покращення тенденцій. Це стало можливим після початку процесів децентралізації і передачі ширших повноважень місцевим органам влади, зокрема, щодо управління фінансовими ресурсами.

Слід відзначити, що згідно з чинним «Положенням про дитячо-юнацьку спортивну школу» [17] фінансування цих установ здійснюється за кошт власника та/або з відповідного бюджету й інших джерел. При цьому кошти, які надійшли до ДЮСШ від провадження господарської діяльності, вона контролює самостійно, але суто керуючись статутом.

До прав, які належать ДЮСШ, також належить можливість модернізувати свою матеріально-технічну базу відповідно до українського законодавства та статуту, володіти, розпоряджатися та використовувати майно, а також земельні ділянки, на яких розміщена спортивна школа.

У нашій державі фінансування закладів та установ сфери фізичної культури і спорту відбувається згідно з нормами Закону України «Про фізичну культуру та спорт» і деяких інших документів державного значення. Відповідно до закону фінансування розвитку

сфери відбувається із залученням коштів державного та (більшою мірою сьогодні) місцевих бюджетів, а також з інших джерел, котрі визначені на законодавчому рівні [3, 6, 9, 11].

Важливо відзначити, що у 2020-х роках фінансування фізкультурно-спортивної сфери України мало дещо хвилеподібну динаміку. Спостерігалось суттєве зростання суми забезпечення з 2020 до 2021 року – на 287%, з 2021 до 2022 року ця сума зросла лише на 5,4%. А от у 2023 році в умовах кризової для України ситуації виділений на сферу бюджет суттєво знизився і становив усього 51,2% від суми попереднього року (рис. 1).

Загалом державні установи у фінансово-господарській діяльності керуються законодавчими актами, серед яких інструкції, постанови, рекомендації тощо. Первинними при цьому є документи, що прийняті Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України й утверджені Державною казначейською службою України. Функціонування бюджетних установ, у тому числі ДЮОШ, у нормативно-правовому аспекті здійснює Державна казначейська служба України. Цей орган розробляє правила, інструкції щодо ведення бухгалтерського обліку для установ такого типу. Крім того, у Конституції України (ст. 95) викладено основні засади формування бюджетної системи.

Фінансові надходження до бюджету ДЮОШ з боку місцевих органів влади (Управління спорту у м. Львові) відбуваються першочергово згідно з кодами економічної класифікації видатків бюджету (КЕКВ).

Є кілька ключових кодів, на які орієнтуються установи цього типу щодо своїх фінансових можливостей, а отже, і можливих закупівель, у тому числі інвентарю й обладнання.

КЕКВ 2210 «Предмети, матеріали, обладнання, інвентар» – відповідно до цього коду установа має право на закупівлі малоцінних засобів. Проте варто зазначити, що цей код обмежує придбання на рівні до 20 тис. грн. Тому, згідно з КЕКВ 2210, організація може задовольнити відносно дрібні потреби.

КЕКВ 2240 «Оплата послуг (окрім комунальних)» передбачає оплату за оренди будівель, споруд, приміщень або частин приміщень.

КЕКВ 2282 «Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку». По суті в цьому коді закладається основна сума для установи, яка впродовж року може бути витрачена на закупівлі інвентарю, обладнання, матеріалів вартістю понад 20 тис. грн.

КЕКВ 3110 «Придбання предметів довготривалого зберігання» – це по суті так званий бюджет розвитку. Фінансовий ресурс, що закладається в нього, передбачає витрати на реконструкції, капітальні ремонти та закупівлю основних засобів для більш якісного функціонування державних установ, у тому числі ДЮОШ.

У законодавстві України визначено, що бюджетні кошти повинні використовуватися лише для того, що визначено бюджетними призначеннями й асигнуваннями. Контроль за дотриманням цієї вимоги здійснюють органи Державної казначейської служби України під час попередньої перевірки документів організації, далі після проведення бюджетних видатків перевірку здійснює Державна аудиторська служба України, керуючись Бюджетним кодексом України та Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю».

Водночас першочергово контроль за бюджетними видатками ДЮОШ здійснює Управління спорту як замовник. Зі свого боку, контрольні органи використання КЕКВ перевіряють правильність їх визначення, узгодженість у і в річному плані закупівель (додатку до нього).

Варто зазначити, що сума бюджету розвитку коливається щороку, проте, зважаючи на ситуацію в Україні, уже майже три роки кошти для спорту в цьому коді КЕКВ є достатньо обмежені. Востаннє бюджет розвитку Управління спорту був закладений ще на 2020 рік, у наступні роки спортивні установи фактично не мають до нього доступу. Тому і закупівлі дороговартісного інвентарю, обладнання та матеріалів є достатньо обмеженими сьогодні.

Проте для спортивних організацій (зокрема, у місті Львові) передбачена ще одна можливість збільшення свого фінансового ресурсу – так звана додаткова потреба у предметі закупівлі. Так, якщо керівництву вдасться

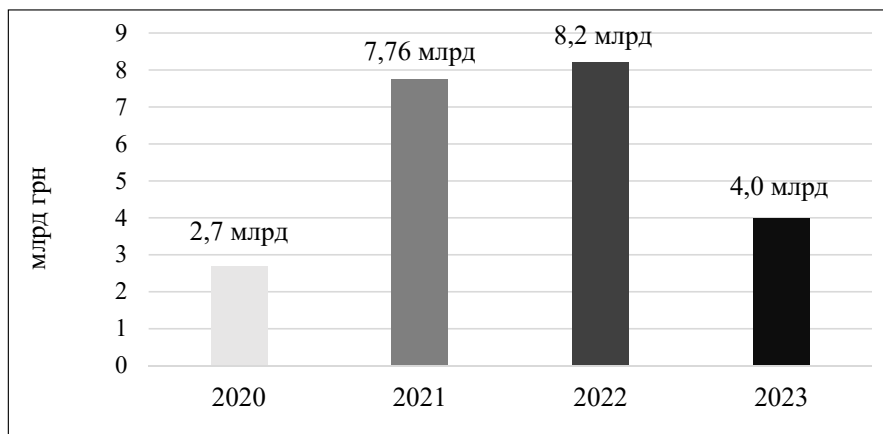

Рис. 1. Наповненість бюджету з фізичної культури та спорту у 2020-х роках

належним чином обґрунтувати цю потребу, поточного або наступного року Управління спорту може виділити відповідні кошти. У подальшому є велика ймовірність, що ця сума буде включена до бюджету установи.

Фахівці [3, 6, 9, 11] в цьому контексті одним із критеріїв ефективності діяльності ДЮСШ визначають прозорість фінансування як окремого спортсмена, так і цілісних відділень ДЮСШ. Причому пропонують здійснювати це на основі діджиталізації, а саме публічної ІТ-платформи, а також використовуючи ефективний розподіл фінансових ресурсів.

Ще один важливий аспект щодо фінансування таких установ ці ж фахівці вбачають у визначенні критеріїв ефективності роботи відділень ДЮСШ, а також підкреслюють важливість оцифрування їх діяльності та прозорого автоматизованого розподілу фінансових ресурсів.

Сьогодні у структурі Управління спорту м. Львова є 15 ДЮСШ та один Клуб ігрових видів спорту. Ці установи забезпечуються Управлінням спорту, і основна сума бюджету, який виділений на сферу, йде на їх потреби.

Обговорюючи питання бюджету, зокрема, Управління спорту, слід зазначити, що в 2020-х роках його сума здебільшого зростала. Незважаючи на пандемію COVID і обмеження, яких зазнав також і спорт, видатки на нього у 2020 році було збільшено на 26,5% (105,9 млн грн) порівняно з 2019 роком. У 2021 році ця сума зросла ще на 24,8% (132,2 млн грн).

У 2022 році, на жаль, розпочалася війна, що, зрозуміло, створило суттєві обмеження для розвитку спорту в країні, проте цей напрям продовжував підтримуватися державою і органами місцевої влади. Цьогоріч відбулося зростання фінансового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в місті Львові ще на 25,9% (166,5 млн грн).

Варто зазначити, що на функціонування ДЮСШ в місті із цієї суми було виділено понад 108 млн (64,9%).

На жаль, у 2023 році сума бюджету Управління спорту була зменшена на 8% (153,2 млн грн), що пов'язано з перерозподілом бюджету в країні з акцентом на військову сферу (рис. 2).

Управління спорту отримало також додатково 9 239 970 гривень на капремонт майданчиків ЛКП «Спортресурс», будівництво спортивного майданчика на Величковського, стрілецького тиру та стрільбища в селі Великі Грибовичі, ремонтно-реставраційні роботи приміщення ЛДЮСШ № 2 тощо.

Висновки. Основною ланкою дитячо-юнацького спорту в Україні залишаються ДЮСШ. У цих установах відбувається підготовка майбутнього спортивного резерву. Водночас існує ряд проблем, з якими стикаються сучасні ДЮСШ, важливою серед яких є проблема фінансового і, як наслідок, матеріально-технічного забезпечення.

Брак фінансування потреб ДЮСШ викликає неможливість якісного оновлення матеріально-технічної бази, реконструкції застарілої інфраструктури та розбудови нової. Ці установи здебільшого залежні від бюджету, виділеного місцевими органами влади, який не дає змоги задовольнити потреби повною мірою, і при цьому не мають достатніх можливостей згідно з чинним законодавством вести підприємницьку діяльність, щоб самостійно наповнити свій бюджет.

Перспективи подальших досліджень передбачають пошук напрямів діяльності, які, з одного боку, дадуть нагоду розширити фінансові і матеріально-технічні можливості ДЮСШ, а з іншого – не суперечитимуть чинному законодавству України.

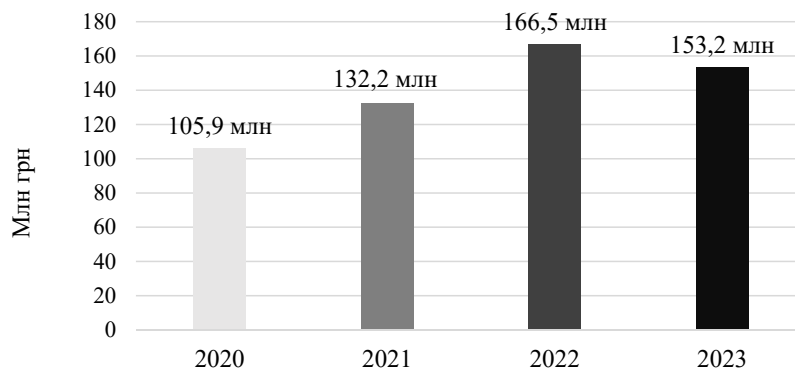

Рис. 2. Динаміка показників бюджету Управління спорту м. Львова у 2020–2023 рр.

Література:

1. Шалигіна І. В., Шалигіна А. М. Оцінка основних напрямків фінансового забезпечення спортивної сфери в Україні. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 2 (25). С. 196–202.
2. Prykhodko V., Tomenko O. Innovative Approach to the Strategic Management of the Olympic Sport Reform in Ukraine. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. № 1. Р. 357–366.
3. Гончаренко А. І. Роль держави у забезпеченні розвитку дитячо-юнацьких спортивних шкіл. *Інноваційна економіка*. 2012. № 6. С. 320–322.

4. Савченко В. Г., Сергеев А. Ю. Управління у сфері фізичної культури і спорту на рівні адміністративно-територіальних одиниць: традиції і новації. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2016. № 1 (51). С. 76–80.
5. Кузьменко О. *Сучасний стан державного управління фізичною культурою та спортом в Україні та Європі* [Інтернет]; [цитовано 16 трав. 2023]. Доступно на: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_07.pdf.
6. Дутчак Ю., Антоненко Ю., Дутчак В. Цифрова трансформація як пріоритет діяльності ДЮСШ. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*. 2022. № 3 (4). С. 33–38.
7. Домбровська С. М., Вавренюк С. А., Палюх В. В. *Державне регулювання фізичної культури та спорту в Україні* : монографія. НУЦЗУ, 2020. 313 с.
8. Дорофєєва Т., Приходько В. Значення децентралізації для подальшого розвитку спорту в умовах України. *Слобожанський спортивний вісник*. 2020. № 5 (79). С. 12–19. doi.org/10.15391/snsv.2020-5.002.
9. Дрюков О. В. *Діяльність дитячо-юнацьких спортивних шкіл на сучасному етапі розвитку спорту* [автореферат]. Київ, 2016. 20 с.
10. Попрошаєв О. В., Попрошаєва О. А. Питання розвитку системи освіти та фізичної культури і спорту в умовах децентралізації влади. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 15*. 2021. Вип. 5 (136). С. 83–87.
11. Метела Г. Д. Роль матеріально-технічної бази в розвитку Херсонської дитячо-юнацької спортивної школи № 6 Херсонської міської ради. *Таврійський вісник освіти*. 2015. № 2 (1). С. 103–108.
12. Мельник М., Пітин М. Студентський спорт: перспективи наукових досліджень. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2015. № 3. С. 73–76.
13. Лисейко К. В., Яців Я. М., Пітин М. П. Зміст наукового обговорення розвитку ігрових видів спорту в Україні в умовах децентралізації. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15*. 2021. Випуск 12 (144) 21. С. 84–90.
14. Лисейко К., Яців Я., Пітин М., Грецький О. Структура пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області у 2017–2022 роках. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2022. № 3. С. 172–181. DOI: 10.32540/2071-1476-2022-3-172.
15. Лисейко К., Яців Я., Пітин М. Зміст цільових соціальних програм розвитку фізичної культури та спорту в Івано-Франківській області. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2022. Том 38. № 1 (2022). С. 87–97.
16. Мальцева Т. М., Любієва В. А., Чала О. І. Поточний стан матеріально-технічного забезпечення галузі фізичної культури і спорту в Україні та його перспективи змін. *Здоров'я, спорт, реабілітація*. 2017. № 2. С. 50–54.
17. *Про внесення змін до Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу та Положення про центр олімпійської підготовки* : постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 993 із змінами № 1159 від 25.11.2020.

References:

1. Shalygina, I.V. & Shalygina, A.M. (2021). Otsinka osnovnykh napryamkiv finansovogo zabezpechennya sportyvnoyi sfery v Ukraini [Assessment of the main directions of financial support of the sports sphere in Ukraine]. *Pryazovskyy ekonomichnyy visnyk*, no. 2 (25), pp. 196–202.
2. Prykhodko, V. & Tomenko, O. (2019). Innovative Approach to the Strategic Management of the Olympic Sport Reform in Ukraine [Innovative Approach to the Strategic Management of the Olympic Sport Reform in Ukraine]. *Marketing and Management of Innovations*, no. 1, pp. 357–366.
3. Goncharenko, A.I. (2012). Rolderzhavy u zabezpechenni rozvytku dytyacho-yunatskykh sportyvnykh shkil [The role of the state in ensuring the development of children's and youth sports schools]. *Innovatsiyna ekonomika*, no. 6, pp. 320–322.
4. Savchenko, V.G. & Sergeev, A.Yu. (2016). Upravlinnya u sferi fizychnoyi kultury i sportu na rivni administratyvno-terytorialnykh odynyt: tradytsiyi i novatsiyi [Management in the field of physical culture and sports at the level of administrative-territorial units: traditions and innovations]. *Slobozhanskyi nauково-sportyvnyy visnyk*, no. 1 (51), pp. 76–80.
5. Kuzmenko, O. (2011). *Suchasnyy stan derzhavnogo upravlinnya fizychnoyu kulturoyu ta sportom v Ukraini ta Yevropi* [The current state of state management of physical culture and sports in Ukraine and Europe] [Internet]: http://archive.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/Dtr_du/2011_3/files/DU311_07.pdf.
6. Dutchak, Yu., Antonets, Yu. & Dutchak, V. (2022). Tsyfrova transformatsiya yak priorytet diyalnosti DYUSSh [Digital transformation as a priority of the SYSS]. *Physical Culture and Sport: Scientific Perspective*, no. 3 (4), pp. 33–38.
7. Dombrovska, S.M., Vavrenyuk, S.A. & Palyukh, V.V. (2020). *Derzhavne regulyuvannya fizychnoyi kultury ta sportu v Ukraini* [State regulation of physical culture and sports in Ukraine]. Monografiya. NUTsZU. 313 p.
8. Dorofeyeva, T. & Prykhodko, V. (2020). Znachennya detsentralizatsiyi dlya podalshogo rozvytku sportu v umovakh Ukrainy [The importance of decentralization for the further development of sports in the conditions of Ukraine]. *Slobozhanskyi sportyvnyy visnyk*, no. 5 (79), pp. 12–19. doi.org/10.15391/snsv.2020-5.002.
9. Dryukov, O.V. (2016). *Diyalnist dytyacho-yunatskykh sportyvnykh shkil na suchasnomu etapi rozvytku sportu* [Activities of children's and youth sports schools at the current stage of sports development]. Avtoreferat. Kyiv. 20 p.
10. Poproshayev, O.V. & Poproshayeva, O.A. Pytannya rozvytku systemy osvity ta fizychnoyi kultury i sportu v umovakh detsentralizatsiyi vlady [The question of the development of the system of education and physical culture and sports in conditions of decentralization of power]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 15*. 2021. Vol. 5 (136), pp. 83–87.

11. Metela, G.D. (2015). Rol materialno-tekhnichnoyi bazy v rozvytku Khersonskoyi dytyacho-yunatskoyi sportyvnoyi shkoly № 6 Khersonskoyi miskoyi rady [The role of the material and technical base in the development of the Kherson Children's and Youth Sports School]. *Tavriyskyy visnyk osvity*, no. 2 (1), pp. 103–108.
12. Melnyk, M. & Pityn, M. (2015). Studentskyi sport: perspektyvy naukovykh doslidzhen [Student sport: perspectives of scientific research]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*, no. 3, pp. 73–76.
13. Lyseyko, K.V., Yatsiv, Ya.M. & Pityn, M.P. (2021). Zmist naukovogo obgovorennya rozvytku igrovkykh vydiv sportu v Ukraini v umovakh detsentralizatsiyi [The content of the scientific discussion of the development of game sports in Ukraine under the conditions of decentralization]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seriya 15*. Vol. 12 (144) 21, pp. 84–90.
14. Lyseyko, K., Yatsiv, Ya., Pityn, M. & Gretskey O. (2022). Struktura priorytetnykh vydiv sportu v Ivano-Frankivskiy oblasti u 2017–2022 rokakh [Structure of priority sports in Ivano-Frankivsk region in 2017-2022]. *Sportyvnyy visnyk Prydniprov'ya*, no. 3, pp. 172–181. DOI: 10.32540/2071-1476-2022-3-172.
15. Lyseyko, K., Yatsiv, Ya. & Pityn M. (2022). Zmist tsilovykh sotsialnykh program rozvytku fizychnoyi kultury ta sportu v Ivano-Frankivskiy oblasti [The content of targeted social programs for the development of physical culture and sports in the Ivano-Frankivsk region]. *Visnyk Prykarpatskogo universytetu. Seriya: Fizychna kultura*. Vol. 38, no. 1, pp. 87–97.
16. Maltseva, T.M., Lyubiyeva, V.A. & Chala, O.I. (2017). Potochnyy stan materialno-tekhnichnogo zabezpechennya galuzi fizychnoyi kultury i sportu v Ukraini ta yogo perspektyvy zmin [The current state of material and technical support of the field of physical culture and sports in Ukraine and its prospects for change]. *Zdorov'ya, sport, rehabilitatsiya*, no. 2, pp. 50–54.
17. *Pro vnesennya zmin do Polozhennya pro dytyacho-yunatsku sportyvnu shkolu ta Polozhennya pro tsentr olimpiyskoyi pidgotovky* [On making changes to the Regulations on the Children's and Youth Sports School and the Regulations on the Olympic Training Center]: postanova Kabinetu ministriv Ukrainy vid 5 lystopada 2008 r. № 993 iz zminamy № 1159 vid 25.11.2020.